

Pomerania – Prussia – Polonia

Walter J. Gotsch

Pomerania – Prussia – Polonia

Rozprawy ofiarowane
prof. Wiesławowi Długokęckiemu
z okazji 65. urodzin

pod redakcją
Rafała Kubickiego

Spisy ilustracji, map i wykresów

ZOFIA MACIAKOWSKA

- Il. 1. Kamień graniczny nr 33 – widok herbu i strony bocznej z numerem oraz widok kamienia nr 4 77
- Il. 2. Plan granic pomiędzy dobrami biskupa włocławskiego a terytorium Gdańska, 1650 r. 78
- Il. 3. Plan umocnień Biskupiej Górki, ok. 1630 r. 78
- Il. 4. Fragment planu fortyfikacji frontu zachodniego, 1759 r. 79
- Il. 5. Przebieg granic biskupich naniesiony na współczesny widok miasta. . . . 79
- Il. 6. Plan zabudowań i ogrodów Zaroślaka, 1667 r. 80

BARBARA POSPIESZNA

- Il. 1. Kafel wieńczący z przedstawieniem młodzieńca tańczącego z szarfami (nr kat. 155), Gdańsk, Stare Przedmieście, ul. Wilcza 1-2 133
- Il. 2. Israhel van Meckenem, *Ornamental Engravig with Moresca Dancers*, miedzioryt (fragment), 1460–1480 135
- Il. 3. Tancerze w „reju” na kapitelu z Wielkiego Refektarza zamku malborskiego 137

EDMUND KIZIK

- Il. 1. Plan kościoła Mariackiego w Gdańsku z XVIII w. 159
- Il. 2. Hans Memling, *Sąd Ostateczny*, kopia miedziorytnicza z 1818 r. 167
- Il. 3. Strona tytułowa broszury: A. Hinz, *Das Jüngste Gericht in der St. Marien-Ober-Pfarrkirche zu Danzig vom historischen, kirchlichen und künstlerischen Standpunkte nach den besten Quellen beleuchtet*, Danzig 1859 173

WITOLD ŚWIĘTOSŁAWSKI

- Il. 1. Przedstawienie Prusa (wg Caspara Hennenbergera) 237
- Il. 2. Przedstawienie Prusa (wg Christophha Hartknocha) 238

ELŻBIETA KOWALCZYK-HEYMAN

- Il. 1. Fragment szkicu jeziora Śniardwy z XVI w. z oznaczonym miejscem zalegania kamienia na lewym brzegu Pisy 247
- Il. 2. Głaz narzutowy koło wsi Bialiki, gmina Kolno 248

SEWERYN SZCZEPAŃSKI, ŁUKASZ SZCZEPAŃSKI

- Il. 1. Zaginione osady w rejonie jeziora Jeziorak... 276
- Il. 2. Cyfrowy model terenu miejsca lokalizacji folwarku *Schonewiten* i osady pszczelarzy Bienersitz, wykonany na podstawie dokumentu nadawczego z 1537 r. oraz planu Jezioraka z 1620 r. na licencji Geoportal . . 278

- Il. 3. Osadnictwo między jeziorami Jeziorak, Stęgwica i Gardzień... 279
- Il. 4. Okucia pochew mieczy typu Rybiczyna z X–XI w., dekorowane
w stylu Jellinge, odkryte w okolicy Witoszewa 280
- Il. 5. Fragmenty wczesnośredniowiecznych bransolet brązowych z okolicy
Januszewa – przed konserwacją 280

ANDRZEJ GIERSZEWSKI

- Mapa 1. Sieć karczem w 1394 r. na podstawie rejestru przywilejów OF, Nr. 112. . 456
- Mapa 2. Sieć karczem w 1538 r. na podstawie rejestru przywilejów
Ostpr., Fol., Nr. 118 456
- Mapa 3. Rekonstrukcja sieci karczem w 1437 r. (dziewięć karczem w Labiawie
i osiem w okręgach) 457
- Mapa 4. Sieć karczem w 1540 r. na podstawie rejestrów podatku tureckiego . . 457

ALICJA DOBORSIELSKA

- Mapa: Wschodnie granice miasta Olsztyna, sięgające po jeziora: Trackie,
Klebarskie Małe i Skanda 481

WIESŁAW SIERADZAN

- Il. 1a i b. Hotel „König von Preussen” w Malborku, okres międzywojenny . . . 519
- Il. 2. Widok sali jadalnej „König von Preussen”. Widokówka 520
- Il. 3. Rachunek dla B. Schmid z 1 czerwca 1916 r. 521
- Il. 4. Hotel „König von Preussen”, 1910 r. 522
- Il. 5. Pożegnanie sędziego synodu w winiarni „König von Preussen”,
23 grudnia 1924 r. Pierwszy po lewej B. Schmid, trzeci po prawej
Ernst v. d. Oelsnitz. 524
- Il. 6. Fotografia ze spotkania w hotelu „König von Preussen”, maj 1926 r. . . . 525
- Il. 7. Bernhard Schmid, 1942 r. 527
- Il. 8. Ernst v. d. Oelsnitz, 1942 r. 527
- Il. 9. Pojedyncze sztuce i fragment porcelany z restauracji w hotelu
„König von Preussen” 528

AGNIESZKA TETERYCZ-PUZIO

- Il. 1. Patena kaliska Mieszka III Starego 565
- Il. 2. Patena plocka 565
- Il. 3. Płyta wiślicka 565

CEZARY KUKŁO

- Wykres 1. Czeladź stanu chłopskiego i jej proporcja na tle całej ludności
w grupach wiekowych w parafii Trzciannie w 1843 r. 594

Spis rzeczy

Przedmowa (<i>Rafał Kubicki</i>)	5
Tabula Gratulatoria	7
Bibliografia prac prof. Wiesława Długokęckiego za lata 1984–2021 (<i>zestawiła Aleksandra Girsztowt</i>)	9
Prace doktorskie, magisterskie i licencjackie napisane pod kierunkiem prof. Wiesława Długokęckiego	22

CZĘŚĆ I: POMERANIA

Marek Golemski	
Połabskie plemię <i>Leubuzzi</i> (Lubuszanie, Lubuszycy, Lubusze?) i problem ziem dorzecza środkowej Odry (<i>terra lubus</i>)	31
Stanisław Rosik	
„Chrzest Pomorza” a hagiografia św. Wojciecha. Refleksje nad kształtowaniem pamięci o początkach chrześcijaństwa nad Bałtykiem	42
Rafał Kubicki	
Pielgrzymki pokutne z Głównego Miasta Gdańska w pierwszej połowie XV w.	50
Zofia Maciakowska	
Średniowieczna granica pomiędzy dobrami biskupa włocławskiego pod Gdańskiem a patrymonium Głównego Miasta	62
Aleksandra Girsztowt, Julia Możdżeń	
Najstarsze statuty cechowe Chojnic. Część 1: Statut krawców z 1417 r.	81
Rafał Simiński	
Albert Hasenvot – mieszczanin koszaliński i kołobrzeski z przełomu XIV i XV w. Z badań nad pochodzeniem i podstawami majątkowymi elity władzy miasta Kołobrzeg w późnym średniowieczu	92
Klemens Bruski	
Szesnastowieczne lemaństwa w dobrach królewskich na Pomorzu Gdańskim i ich geneza. Cz. 1: Starostwo gniewskie	120
Barbara Pospieszna	
Groteskowa figura akrobaty na renesansowym kaflu ze Starego Przedmieścia w Gdańsku.	130
Sławomir Kościelak	
„Niedopatrzna ręka” z fajką. Uwagi na temat przyczyn zdekompletowania i dziejów ujawnienia XVIII-wiecznego rękopisu <i>Echo sepulchralis</i> autorstwa Jana Godfryda Borka	143
Edmund Kizik	
Odkrywanie i popularyzacja obrazu <i>Sąd Ostateczny</i> Hansa Memlinga w XIX w.	156

Radosław Gaziński	
Źródła do dziejów żeglugi i handlu morskiego w książęcych zespołach archiwalnych przechowywanych w Archiwum Państwowym w Szczecinie	175
Barbara Klasa	
Obraz średniowiecznego Pomorza w <i>Dziejach Polski</i> Wacława Sobieskiego	186

CZĘŚĆ II: PRUSSIA

Dariusz Makiła	
O traktacie dzierzgońskim (7 lutego 1249 r.) jako <i>fons iuris cognitionis</i>	205
Tomasz Jasiński	
Uwagi o rytmice <i>Kroniki</i> Piotra z Dusburga i <i>Translacji św. Barbary</i> . Przyczynek do studiów nad najstarszym dziejopisarstwem krzyżackim w Prusach	218
Witold Świętosławski	
Pałki średniowiecznych Prusów	234
Elżbieta Kowalczyk-Heyman	
Przyczynek do badań nad dziejami granicy mazowiecko-krzyżackiej	244
Seweryn Szczepański, Łukasz Szczepański	
Zaginione osady średniowieczne w rejonie jeziora Jeziorak (studium historyczno-archeologiczne na podstawie nowych źródeł)	255
Marian Dygo	
The Five Paths of Dorothea of Montau	282
Waldemar Rozyński	
Kult św. Wawrzyńca, diakona i męczennika w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach – wybrane przykłady	300
Radosław Krajniak	
Niecio o średniowiecznych plebanach kościoła parafialnego w Chełmnie	310
Andrzej Radziwiński	
Ustawodawstwo synodalne diecezji chełmińskiej na tle nieznanych statutów biskupa Jana Marienaua	326
Krzysztof Kwiatkowski	
List Ulricha von Jungingena do księżnej mazowieckiej Aleksandry z 5 czerwca 1410 r.	339
Marek Radoch	
Karły w służbie zakonu niemieckiego w Prusach.	378
Roman Czaja	
Paragraf pruski w przywilejach lokacyjnych miast	402
Krzysztof Kopiński, Janusz Tandecki	
Miasta pruskie po pokoju brzeskim z 31 grudnia 1435 r. Przyczynek źródłowy	411

Sławomir Józwiak, Janusz Trupinda	
W sprawie pozyskiwania dębowego drewna budowlanego w ziemi chełmińskiej w świetle listu prokuratora papowskiego do wielkiego mistrza z 30 stycznia 1447 r.	423
Andrzej Gierszewski	
Karczmy i karczmarze w komornictwach Labiawy i Laukiszek w czasach władztwa zakonu krzyżackiego	431
ks. Andrzej Kopiczko	
Uposażenie proboszczów i parafii w diecezji warmińskiej pod koniec XVI w. na przykładzie archiprezbiteratu reszelskiego	460
Alicja Dobrosielska	
Olsztyn na zaginionej mapie z XVII w.	473
Stanisław Achremczyk	
Rapt na Powiślu	484
ks. Wojciech Zawadzki	
Wdrażanie zachodniopruskiego ustawodawstwa funeralnego w superintendenturze malborskiej na przełomie XVIII i XIX w.	495
Piotr Oliński	
Spory benedyktynek toruńskich z władzami pruskimi w związku z działaniami kasacyjnymi	504
Wiesław Sieradzan	
Hotel „König von Preussen” w Malborku i Bernhard Schmid (1872–1947)	516

CZĘŚĆ III: POLONIA

Paweł Kawiński	
Historyczno-genetyczne tło Gallowego podania o Piaście i Popielu	533
Agnieszka Teterycz-Puzio	
Jak wyglądali Konrad I Mazowiecki i jego synowie?	556
Antoni Barciak	
Postrzeżenie Śląska i Ślązaków oraz sąsiednich narodów przez autora <i>Rocznika głogowskiego</i> Kaspara Borgeniego	567
Jan Tyszkiewicz	
Srebro Wasyla III	577
Cezary Kukło	
O parobkach i dziewczkach czeladnych w gospodarstwie chłopów podlaskich w końcu pierwszej połowy XIX w.	583
Grzegorz Rostkowski	
Zagadnienie upadku państwa chazarskiego w badaniach polskich (1975–2016)	596
Spis ilustracji, map i wykresów.	613